

# Föreningen God Livsmiljö Hylte

## Ställningstagande till vindkraft i förslag till Översiktsplan 2018

**Stopp – moratorium - nationell utvärdering**

**Inga medicinska experiment i Hylte**

**Ingen börda på kommande generationer**

**Omprövning enligt EU-direktiv och Miljöbalken kap 6, 1 och 2.**

**Olagligt dokument?**

- Moratorium för vindkraftsutbyggnad, utlyftning ur översiktsplan
  - Återkallande av Örken-projektet
  - Omprövning enligt EU:s vattendirektiv
    - Fastställande av regionala och kommunala vattenvårdsplaner.
    - Hydrologisk utvärdering av tillrinningsområdena för vattentäkter i Nyebro och Sennan.
- Flödesriktningar, kvantitet och kvalitetsaspekter.
- Hydrologisk utvärdering av risker för grundvatten-området i Örken avseende klimat och flergenerationsperspektiv.

### Krav på statligt agerande:

- vetenskaplig riskanalys av effekter på
  - folkhälsa och sjukvårdssystem
  - uppväxtmiljö
  - klimat
  - ekosystem
  - biologisk mångfald
  - lokal och nationell skogsnäring
- nationell strategisk plan enligt
  - Kap 1 MB. Portalparagrafen människors hälsa
  - Kap 2 MB. Försiktighetsprincipen och stoppregeln
  - Kap 6 MB. Strategiska dokument
  - EU-direktivet för strategiska dokument
- avvecklingsplan för befintliga verk
- skärpta arbetsmiljövillkor för underhållspersonal
- skärpt skydd för fladdermöss. Internationellt avtal för migrerande arter.
- Implementering av EU-direktiv för skydd av tjäder. Förslag Store Jöns Mosse.

### Argument

- Obefintlig riskanalys av infraljud och markvibrationer. Sannolika effekter över 10-20 km.
- Redan kännbara störningar för kommuninnevånare som påverkas av befintliga verk i Fröslida och vid kommungränsen mot Falkenberg.
- Sverige saknar en nationell strategisk plan för vindkraft, enligt EU-direktivet för strategiska dokument och kap 6 MB. Centralmakten måste först tillsätta utredning av de destruktiva effekterna med hjälp av oberoende medicinsk och teknisk expertis i samråd med allmänheten. I syfte att fastställa säkra och hållbara regelverk och planer.
- Mandat saknas. Även översiktsplanen ska betraktas som strategisk plan och uppfyller därmed inte heller kraven, såväl enligt EU-direktivet för strategiska dokument och kap 6 MB, samt Kap 1 och 2 Miljöbalken, avseende allmänna hänsynsregler, försiktighetsprincipen, stoppregeln m.m. Beslut får inte fattas i frågor, där man inte vet hela sanningen och som inte uppfyller lagkraven.

- Redan stora ackumulerade effekter i södra kommundelen och Torupsområdet. Totalt ca 75 verk sydväst från befintliga verk i Hylte, Halmstads och Falkenbergs kommuner.
- Okontrollerat medicinskt experiment som kan få långtidseffekter i flera generationer. Allmänheten ska inte tvingas medverka.
- Minskad attraktivitet för bosättning i södra kommundelen.
- Hylte är självförsörjande avseende förnyelsebar energi. Befintlig vindkraft täcker redan 50 % av behovet. Resten täcks mer än väl av vattenkraften och andra energiformer. Stora Ensos energiförbrukning ska delvis täckas av extern energi. Behov finns inte av de angivna nya 20-25 verken.
- Hyltes invånare utgår en promille av landets befolkning. Befintliga 18 verk motsvarar ca fem gånger högre andel av vindkraftsexploateringen per invånare. Hylte har ingen anledning att ta risker innan fakta framkommit.
- Begränsning 1000 m innebär allvarligt intrång och halvering av befintlig livsmiljö, samt förlorad rådhighet och attraktivitet. Därtill förlorade fastighetsvärden, eftersatt fastighetsunderhåll och förslumning.
- Begreppet "fri höjd" som förordas av C och V, Stena Renewable, Arise och markägarintressen motsvarar den oacceptabla extrema höjden 290 m. Denna höjd har begärts av Stena Renewable för projekt Skäckarp i Ljungby kommun.
- Minst fem kommuner har redan utnyttjat MÖD-dom om att vetorätt även gäller begäran om ändrade höjdvillkor: Strömsund, Ragunda, Härjedalen m.fl. Dessa tidigare vindkraftstillvända kommuner har satt ner foten och avslagit begäran om höjning.
- Vindkraftsplanen uppfyller inte nya krav enligt EU:s vattendirektiv.

Den svenska implementeringen görs av Havs- och Vattenmyndigheten Göteborg (Distrikt Västerhavet) och SGU, Sveriges geologiska utredningar.

Här finns stöd för att kraven ska skärpas avseende regionala och kommunala vattenplaner och vattentäkter samt vid planering av infrastrukturobjekt.

Flera nya regelverk gäller eller ska omprövas;

- Det nya grundvattendirektivet – inordning under Vattendirektivet. 2017.
- ändrad lagstiftning om miljö kvalitetsnormer. 5 kap. 4 § miljöbalken. 2019-01-01.
- Havs- och vattenmyndigheten. Vägledning om vattenskyddsområde. Remiss 2019-10-04.
- SGU. Kartläggning av grundvattentillgångar
- SGU. Upprättande av regional och kommunala vattenförsörjningsplaner.
- Förslag till nytt dricksvattendirektiv. Beslutat 2018. Detaljrevideras 2019.

Översiktsplanen är uppdaterad och flera av Vattendirektivets och myndigheternas intentioner är omnämnda, men inte realiserade. Det kräver nya ageranden.

- Planerna hotar flera LIS-områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge.
- Danmark. Folketinget har tagit beslut om avveckling av 2450 landbaserade vindkraftverk av totalt 4500. För konsensus om satsning på havsbaserad vindkraft.
- Norge. Regeringen har stoppat nationell vindkraftsplan.
- Finland. Kontinuerliga mätstationer redovisar stora sammanhängande bullermattor av infraljud.
- Tyskland. Satsning avtar. Rapporter visar generella effekter som sömnstörning, irritation och sjukdomssymptom. Expertgrupp varnar regeringen i Öppet brev.
- UK. Experter kräver stopp på utbyggnad tills effekterna av infraljud och markvibrationer är utredda.
- vindkraftsfrågan bör lyftas ur planen i avvaktan på
  - centrala riskanalyser av hälsoeffekter (sjukvårdssystemet), uppväxtmiljö, klimatet, ekosystem, biologisk mångfald och skogsnäringen
  - tematisk utredning om grundvatten och tillrinningsområden
  - tematisk utvärdering av klimatfrågor

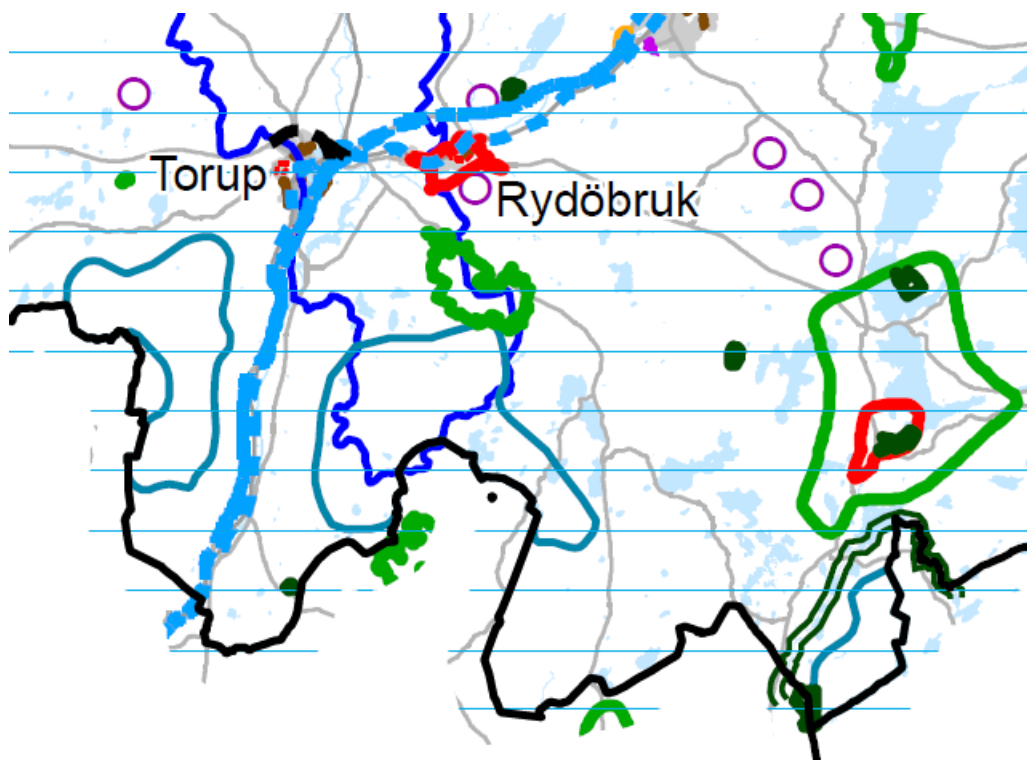
- tematisk utredning om tysta områden
- utredning av förlorade fastighetsvärden, eftersatt fastighetsunderhåll, förslumning och försämrad attraktivitet
- framtagning av grönstrukturplan
- centrala direktiv för omprövning, eventuellt nedreglering och avveckling av befintliga felplacerade verk, enligt modell Damark.
- centrala direktiv för skärpta arbetsmiljövillkor för underhållspersonal. Risk för nedsatt hälsa.
- Nationell plan för skärpta krav för skydd av fladdermöss enligt EU-beslut (2024). Europeisk samverkan för skydd av migrerande högriskgrupper. Längre stopperperiod, även under våren. Stopp upp till 8 m/s (Idag 6 m/s). Stopp vid  $>7^{\circ}\text{C}$  (Idag  $14^{\circ}\text{C}$ ).
- konsekvent satsning på på solkraft, energieffektivisering och ekologisk hållbar framtid.

### Planen innehåller tre utredningsområden för vindkraft (ljusblå linjer)

**VK1.** Sydväst Torup. 18 verk redan i drift. Konstaterat negativa effekter på den biologiska mångfalden, vid uppföljning av Kumla-Örebro:s vindkraftspark Bökås. Höga dödstal av fladdermöss (6,5/verk och år) och 20 % mindre fåglar efter tre år. Ekologisk krasch.

I planen görs onödig utvidgning mot Torup. Kan öppna för ännu fler verk. Linjen ligger ca 1 km från Bökås/Tranabo och ca 2,5 km från södra delen av Torup. Risker för direkt hörbart ljud in i tätorten och hälsoeffekter från infraljud och markvibrationer över minst 10 km. Försämrad attraktivitet för närliggande LIS-områden i Nyebro och Givagård.

Området bör begränsas till att omfatta befintliga verk. För löpande uppföljning.



**VK2. Örken-projektet.** Söder Torup och Rydö. Över tillrinningsområde för Nyebro. (Mörkblå linje). Projektet har redan miljö tillstånd och kan endast återkallas om kommunen begär att länsstyrelsen eller Naturvårdsverket kräver återkallelse av tillståndet med stöd av miljöbalkens villkor om vilseledande underlag, nya förutsättningar och nya EU-villkor. Begränsningen av verkshöjd till 150 m är ingen garanti. Teknisk utveckling som träkonstruktioner och bredare vingar kan medföra billigare konstruktion och utnyttjning vid lägre vindhastigheter.

En framställning om ytterligare 10 verk mellan Nord och Syd är inte helt realistiskt att förvänta och svårt att neka. Även här ligger ett obefogat långt smalt område öppet för ny vindkraft österut. Över Kragared/Tågabo och ca 2 km från Mjålaområdet. En 10 km radie täcker Syd- och Mellanfärgen, Rydö och Torup. Detta är inte acceptabelt och måste tas bort ur planen. En klar brist i miljötillståndet är att länsstyrelsen frikännt sig från att kräva hydrologiska undersökningar. Detta krävs nu i nya regler för vattenvårdsplanering, vilket innebär krav på utredning av ytvattnets och grundvattnets rörelser inom hela tillrinningsområdet. Där nämns också att bedömning ska ta hänsyn till klimateffekter och ha flergenerationsperspektiv. Sverige har ännu inte implementerat EU-direktivet för skydd av tjäder. Det kräver ett hundratal km<sup>2</sup> stort sammanhängande område. Lämpligt område VK2 plus Store Jöns Mosse. Kommunen måste aktivt agera för återkallelse av hela VK2.

**VK3.** Knalleberg, Femsjö. Mindre område. Sannolikt samband med planer i Halmstad och Ljungby kommuner. Obefogat marginellt förslag med stora konsekvenser för ekosystem och befolkning. Endast 5 km från LIS-området Löjenäs och 6 km från LIS-området Mellan Färgen-Hallaböke. Katastrof för turismverksamheten vid Sågknorren på ca 2 km. Samt livsmiljön i byarna Kullhult, Torsaberga, Knallhult, Håknaböke, Sännö, Toftthult, Strömhult, Nabba m.fl.

Byarna Torsaberga och Knalleberg ligger dessutom i områdets kant och endast 0,7 – 1,7 km från kommungränsen. Med säkerhetsavståndet 1 km återstår endast en mindre remsa, som har mycket marginell betydelse i jämförelse med de ackumulerade destruktiva effekterna.

I västra kanten ligger naturvårdsområdet Mogölsmyren (33 hektar) på båda sidor om kommungränsen Hylte-Halmstad. Området ägs av Naturvårdsverket och förvaltas av Länsstyrelsen. Området är skyddat sedan 1972 och ingår i Natura 2000. Området ingår i ett större myrkomplex, Ringmossen, som avvattnas mot Fylleån. Den dominerande naturtypen är högmossa, som påverkas kraftigt av markvibrationer och infraljud från vindkraftverk (Skotska studier). Torvskikten komprimeras och orsakar läckage av kontaminerat vatten (tungmetaller, metylkvicksilver, PFAS), varvid syre tillträder och genererar stora mängder koldioxid och metan.

Enligt länsstyrelsens särskilda föreskrifter gäller bland annat förbud att:

- *förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,*
- *störa djurlivet,*
- *framföra motordrivna fordon,*
- *på störande sätt använda radio, bandspelare eller liknande.*

Vindkraftverkens hörbara ackumulerade ljudeffekter med amplitudmodulerat ljud är minst lika störande som motordrivna fordon, radio och bandspelare. I beskrivning anges att reservatet utgör habitat för ljungpipare. Uppföljning av norrländsk vindkraftspark (Vattenfall), visar att vadarfåglar successivt flyttar längre bort från verken. Hypotesen är att ljudstörningar och markvibrationer minskar tillgången på insekter. En eventuell placering av ett vindkraftverk på den intilliggande Mogölsåsen får en fatal effekt, både i reservatet och på Ringmossen på andra sidan. Infraljud (kraftiga pulserande luftvågor från högt placerad ljudkälla) som träffar markytan snett uppifrån, penetrerar torvlagren till avsevärt djup under omvandling till markvibrationer. De direkta markvibrationerna i sidled från fundament och torn kan ge kraftiga effekter på flera km. Uppförande av industriella energianläggningar i detta område, med stora ingrepp för vägar och kranuppställningsplatser, transformatorbyggnader och kabeldragning är oacceptabelt och ohållbart. Varje vindkraftverk innehåller ca 1,6 ton oljor och kylvätskor.

Miljöbalkens stoppregel Kap 2 §9 bör tillämpas för skydd av våtmark och naturreservat, som utgör värdefulla natur- eller kulturmiljöer för att bidra till möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker.

Detta område bör utgå och reserveras för den planerade tematiska utredningen om tysta områden. Ytterligare viktiga argument:

- Området ligger mycket nära det av länsstyrelsen fridlysta området för vindkraft för hela den östra kommundelen. Detta skyddade område tycks omfatta byarna Håknaböke, Sännö och Nabba, som direkt ansluter till VK1. Närmaste avståndet till den kulturskyddade Femsjö kyrkby är ca 4 km (röd linje), vilket är ohållbart med tanke på de okontrollerade effekterna av infra ljud och markvibrationer.
- Området ansluter och omges på tre sidor av Fylleåns vattensystem, som är klassat som Riksintresse för skyddade vattendrag enligt MB 4:6. Se parallella linjer på kartan. Placering av industriell verksamhet (1,6 ton olja och köldskyddsmedel per verk, tungmetaller, PFAS, dioxin vid brand etc.) i detta våtmarksområde kan få effekter på hela Fylleån ned till kusten.
- Därtill finns naturreservatet Alenäs om 50 hektar i direkt anslutning till kommungränsen och någon km från VK3. Inte med på kartan. Det utgör en del av det tidigare sjösänkingsprojektet för den stora Frillensjön och bör också utvärderas som tyst område.

**EOn Munkabö.** Ursprungligt förslag om 6 verk. Hylte kommun har avvisat tre verk. Idag återstår 2 verk i Halmstads kommun intill kommungränsen. Föreningen God Livsmiljö Hylte driver överklagan i Vänersborgs tingsrätt, med fokus på länsstyrelsens bristande efterlevnad av EU:s vattendirektiv och de anslutande nya svenska regelverken som utarbetats av Havs- och Vattenmyndigheten och SGU. Ur prejudicerande syfte avseende tolkning av statligt agerande.

### **Nuvarande känt politiskt läge (Reservation för missuppfattning)**

1. S, L, KV: tre provningsområden för vindkraft. Max 150 m och minst 1000 m till bostadshus.
2. C, V, Stena Renewable och Arise, LRF och lokala markägare: fri höjd då det hindrar teknikutvecklingen.
3. SD: Moratorium för vindkraft. Avvaktan utvärdering av hälso- och miljökonsekvenser, samt utvärdering av vattenfrågor enligt EU:s vattendirektiv. Riskanalys.
4. M: Inga fler vindkraftverk i Hylte.